ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2008
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Α. Μετάφραση

Ύστερα από αυτά, είπα, παρομοίασε τη δική μας φύση, σχετικά με την παιδεία και την απαιδευσία, με την ακόλουθη εικόνα. Φαντάσου δηλαδή ανθρώπους σαν σε μια υπόγεια κατοικία όμοια με σπηλιά, που έχει την είσοδό της ανοιχτή ψηλά προς το φως σε όλο το μάκρος της σπηλιάς, να βρίσκονται μέσα σε αυτή από την παιδική ηλικία αλυσοδεμένοι και στα πόδια και στους αυχένες, ώστε και να μένουν οι ίδιοι ακίνητοι και να βλέπουν μόνο μπροστά τους και να μην μπορούν να στρέψουν τα κεφάλια τους κυκλικά εξαιτίας των δεσμών, και να φέγγει για αυτούς από ψηλά και από μακριά ένα φως από φωτιά που ανάβει πίσω τους και ανάμεσα στη φωτιά και τους δεσμώτες, επάνω, να υπάρχει ένας δρόμος, δίπλα στον οποίο και παράλληλα φαντάσου χτισμένο ένα μικρό τοίχο, όπως ακριβώς στήνονται από τους θαυματοποιούς μπροστά από τους εαυτούς τους τα παραπετάσματα, πάνω από τα οποία τους παρουσιάζουν τα τεχνάσματά τους.

Τα φαντάζομαι, είπε.

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Β.1. Ο Σωκράτης θέλοντας να δείξει στο Γλαύκωνα την επίδραση που ασκεί η παιδεία στον άνθρωπο του αναφέρει την αλληγορία του σπηλαίου. Τον προτρέπει λοιπόν να παρομοιάσει τον επίγειο κόσμο με τον κόσμο που ζει σε μια υπόγεια κατοικία όμοια με σπηλιά με μια είσοδο ολάνοιχτη, για να φωτίζεται ο χώρος σε όλο του το μήκος «οἷον ἐν καταγείῳ…παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον». Η λέξη μακρὰν του κειμένου επισημαίνει ότι το βάθος του σπηλαίου απείχε πολύ από την είσοδο. Εξάλλου όλη η περιγραφή (ἐπάνω ὁδόν) δείχνει ότι η είσοδος είναι ανηφορική με αποτέλεσμα το φως του ήλιου να μην μπορεί να φθάσει μέχρι το εσωτερικό και να φωτίσει άνετα το χώρο. Εκεί λοιπόν σ' αυτό το βάθος της σπηλιάς βρίσκονται άνθρωποι έγκλειστοι από την παιδική τους ηλικία «Ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους …. ἐκ παίδων ὄντας» αλυσοδεμένοι στα πόδια και στο λαιμό «ἐν δεσμοῖς … τοὺς αὐχένας», χωρίς να μπορούν να κινηθούν και να στρέψουν τα κεφάλια τους κυκλικά, βλέποντας μόνο μπροστά ήταν αποτέλεσμα της αδυναμίας τους να διαφοροποιήσουν τη θέση

του σώματός τους λόγω των δεσμών τους. Αυτό βέβαια που μπορούν να δουν μπροστά τους είναι μόνο σκιές, πιστεύοντας ότι αυτή είναι η μοναδική αλήθεια.

Β.2. ***θαυματοποιοῖς*** :

Οι θαυματοποιοί ήταν οι γνωστοί μας ταχυδακτυλουργοί , οι οποίοι εμφανίζονταν σε δημόσιες συναθροίσεις, στις αγορές, στις γιορτές και στα συμπόσια και έδειχναν την τέχνη τους, που ονομάζονταν θαυματοποιία. Ορισμένοι από αυτούς ήταν περιζήτητοι και είχαν αποκτήσει μεγάλη φήμη και περιουσία. Προφανώς ο Πλάτωνας έχει υπόψη του παραστάσεις θεάτρου σκιών ή νευροσπαστών όταν παρομοιάζει το τειχίον, που βρίσκεται κοντά στο δρόμο έξω από το σπήλαιο, με τα παραφράγματα των θαυματοποιών.

(νευροσπάστης : αυτός που κινεί με χορδές ή λεπτούς σπάγγους ομοιώματα, κούκλες. Τα ομοιώματα αυτά λέγονταν νευρόσπαστα.)

ἀνδριάντας :

Πρόκειται για εικόνες φυσικών αντικειμένων που προέρχεται από το ανώτερο ὁρατόν. Ότι υπάρχει στη σπηλιά (με την εξαίρεση των φερόντων και των ιδίων των δεσμωτών), είτε είναι σκεύη είτε σκιές, θα πρέπει να θεωρηθούν ως λιγότερο φωτεινά και αληθή από τα ορατά που βρίσκονται εκτός σπηλιάς. Ο λόγος είναι ότι δεν αντλούν το φως και την αλήθεια τους από τον ήλιο αλλά το φως του πυρός.

δεσμώτας ἀτόπους :

Στο πλατωνικό σπήλαιο οι δεσμώτες είναι οι απαίδευτοι άνθρωποι, οι οποίοι ζουν μέσα στο ημίφως, στην πλάνη, οι καθηλωμένοι και ακινητοποιημένοι εξαιτίας της άγνοιας και της απαιδευσιάς. Ζουν σ' ένα κόσμο καταναγκασμού, δεσμεύσεως, ανελευθερίας και αμάθειας. Είναι φυσιολογική λοιπόν η αντίδραση του Γλαύκωνα «δεσμώτας ἀτόπους», αφού η όλη περιγραφή του σπηλαίου και του χώρου μπροστά από αυτό καθώς και η περιγραφή των δεσμωτών χαρακτηρίζεται από το άτοπον.

Β.3. Σελίδα 93 σχολικού βιβλίου

«Ο Σωκράτης και ο Γλαύκων … κατά πόσο ο δίκαιος ή άδικος είναι ευτυχέστερος και σε αυτήν και στην άλλη ζωή».

Β.4. *ἀπείκασον* : εικόνα, εξεικόνιση

πάθει : συμπαθητικός, εμπάθεια

ἐχούσῃ : σχέση, έξοχος

ὁρᾶν : διορατικός, επόπτης

φέροντας : φαρέτρα, φερέγγυος.

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Γ. Μετάφραση

Και τώρα αυτοί που διαχειρίζονται τις κοινές υποθέσεις της πόλεως από φτωχοί έχουν γίνει πλούσιοι και έχουν εξασφαλίσει αρκετή τροφή για πολύ χρόνο σε σας όμως δεν υπάρχουν στη κοινοπραξία εφόδια ούτε για μια μέρα, αλλά ταυτόχρονα κάτι πρέπει να κάνετε και δεν ξέρετε από που να το εξασφαλίσετε. Γιατί τότε ο λαός ήταν κυρίαρχος των πολιτών τώρα όμως υπηρέτης. Και είναι αίτιοι αυτοί που προτείνουν εγγράφως τέτοιου είδους πράγματα κάνοντάς σας από την μια μεριά να αποκτάτε την συνήθεια να περιφρονείτε τους εαυτούς σας και από την άλλη να θαυμάζετε έναν ή και δυο ανθρώπους. Έπειτα αυτοί κληρονομούν τη δική σας δόξα και τα αγαθά σας εσείς όμως δεν απολαμβάνετε τίποτα αλλά είστε μάρτυρες των αγαθών που απολαμβάνουν άλλοι χωρίς να έχετε συμμετοχή σε τίποτα άλλο παρά στην εξαπάτησή σας.

Γ1.α. *διοικοῦντες* : διώκουν
ἡτοιμασμένοι : ἡτοίμαστο
γράφοντες : γραφῆτε
συνεθίζοντες : συνεθιοῦσι
μετέχοντες : μετάσχες

Γ1.β. *δεσπότης* : (ὦ) δέσποτα
ἄφθονον : τάς ἀφθόνους
ἀγαθῶν : εὖ
τι : τισί(ν)
τοιαῦτα : τοιούτων

Γ2.α. *εὔποροι* : κατηγορούμενο στο «οἱ διοικοῦντες» μέσω του εννοουμένου συνδετικού ρήματος «γεγόνασι»
ὑμῖν : δοτική προσωπική κτητική στο υπαρκτικό ρήμα «ἐστίν»
ἡμέρας : ετερόπτωτος προσδιορισμός σε θέση γενικής ιδιότητας στο «ἐφόδια»
καταφρονεῖν : τελικό απαρέμφατο αντικείμενο στη μετοχή «συνεθίζοντες», υποκείμενό του το «ὑμᾶς».
ὁτιοῦν : σύστοιχο αντικείμενο στο «ἀπολαύετε» (ἠντιναοῦν ἀπολαυήν)

Γ2.β. Οὗτοι εἶπον τόν δῆμον πρότερον μέν εἶναι δεσπότην τῶν πολιτευομένων, ἐν δέ τῷ παρόντι ὑπηρέτην.

ΧΙΩΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ